Aalborg Universitet

Moderne nordiske maskulinitetsidealer?

Jensen, Sune Qvotrup; Bloksgaard, Lotte; Christensen, Ann-Dorte; Hansen, Claus D.

Publication date:
2012

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

Link to publication from Aalborg University

Citation for published version (APA):
Jensen, S. Q., Bloksgaard, L., Christensen, A-D., & Hansen, C. D. (2012). *Moderne nordiske maskulinitetsidealer?*. Abstract fra Maskuliniteter i bevegelse - menn, likestilling og livskvalitet, Oslo, Norge.

General rights
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from vbn.aau.dk on: April 19, 2024

Moderne nordiske maskulinitetsidealer?

Sune Qvotrup Jensen, Lotte Bloksgaard,
Ann-Dorte Christensen & Claus D. Hansen
Aalborg Universitet, Danmark

'Maskuliniteter i bevegelse - menn, likestilling og livskvalitet'
Oslo Universitet
31. maj-1. juni 2012
Workshop: 'Risiko og ulykker'

MARS
MÆND | ARBEJDSULYKKER | SIKKERHED

MARS

MÆND | ARBEJDSULYKKER | SIKKERHED

Sammenhæng mellem arbejdsulykker og maskulinitet??

- Mænd arbejder i erhverv, hvor der er stor risiko for at komme ud for en ulykke
- Men betyder det, at de er mænd (og dermed måske skal leve op til bestemte forestillinger og normer om, hvad en 'rigtig' mand er) også noget for risikoen?
- I folkemunde taler man nogen gange om Tarzan-syndromet – i Falck taler de om 'John Wayne'-syndromet.

MARS

MÆND | ARBEJDSULYKKER | SIKKERHED

- Spørgeskemaundersøgelse i to brancher med et højt antal af arbejdsulykker: Falck og svineslagteri
- Analyser af sammenhængen mellem maskulinitet (bl.a. maskulinitetsidealer) og arbejdsulykker
- MEN: traditionelle skalaer, der måler 'hegemonisk maskulinitet', udviklet i USA i 70'erne, viser sig ikke at give nok variation i en dansk kontekst…??!!

MÆRS

MÆND | ARBEJDSULYKKER | SIKKERHED

FOKUSGRUPPEINTERVIEWS:

- Formål: Indfange moderne danske maskulinitetsidealer
- 5 fokusgruppeinterviews i hhv. Kbh./Jylland med hhv. højt-/lavtuddannede mænd
- 8-12 mænd i hver fokusgruppe (n = 50)

Projektets teoretiske udgangspunkt(er)

- ‘Hegemonisk maskulinitet’ (Connell 1995)

  En bestemt autoritativ maskulinitet – en form for ideal (som ingen lever op til):
  - Undertrykker underordnede maskuliniteter (internt hegemoni)
  - Undertrykker kvinder (eksternt hegemoni)
  - Undertrykkelsen foregår qua en form for diskursiv konsensus – kulturel magt snarere end rå undertrykkelse

- Hegemoni begrebet indebærer yderligere, at hegemoniet reproduceres ved løbende at indoptage modsatrettede tendenser.
- Maskulinitet konstitueres derfor i en brydning mellem ’traditionelle’ og ’moderne’ maskulinitetsidealer – og forandres løbende

Projektets teoretiske udgangspunkt(er)

- Skelnen mellem (Inspireret af Beasley 2008, Messerschmidt 2012):

- **Dominant masculinities**: masculinities som er prevalining, autoritative. Sådanne masculinites dominerer pr. definition andre maskuliniteter, men kun i den brede forstand at enhver norm tenderer at udgrænse de som er udenfor normen
- **Dominating masculinities:** dominerende maskuliniteter som aktivt undertrykker både mænd og kvinder
- **Hegemonic masculinities**: Et særtilfælde af dominating masculinities: Kendetegnet ved at undertrykkelsen foregår gennem kulturel konsensus

Projektets teoretiske udgangspunkt(er)

<u>Udfordringer til teorien om hegemonisk maskulinitet:</u>

- Kan det på aksiomatisk vis forudsættes, at den autoritative/legitime maskulinitetsform også er en der undertrykker kvinder?
- Kan spørgsmålet om hvilken maskulinitetsform som er dominant/prevailing måske adskilles fra spørgsmålet om hvorvidt og i hvilken grad denne maskulinitetsform også er kvinderundtrykkende/patriarkatsbevarende – kunne dette være et empiriske spørgsmål?

Christine Beasley:

”*…it is politically deterministic and defeatist to assume that the most dominant (in the sense either of most powerful or most widespread) ideals/forms of masculinity are necessarily the same as those that work to guarantee men’s authority over women* ” 2008: 88

Christian Groes-Green: Philogynus / gender equitable masculinities:

”Although Connell clearly leaves room for alternative masculinities, these are primarily defined in negative terms, as male practices and ideals that are subordinated to more hegemonic forms and therefore it remains unclear how philogynous and gender equitablemasculinities might develop.” 2011: 5

Projektets teoretiske udgangspunkt(er)

<u>Context matters:</u>

- Ifølge Connell har den feministiske kritik af patriarkalske strukturer haft en vis indflydelse i netop Skandinavien (Connell 1995: 204 ff.)
- her må man spørge om skandinaviske ligestillingsidealer, politikker mv. får en indflydelse på hvilken maskulinitet, der bliver autoritativ

EMPIRISKE RESULTATER

Moderne nordiske maskulinitetsidealer

Familie- og omsorgsorientering

- 1: *Man skal i hvert fald have en kone. Og også gerne børn. Jeg tror, at det at man også er far, det har en eller anden for status. Det bliver anset for maskulint. Det, at man har kone og børn, det siger et eller andet om, at man er … pålidelig, man er til at stole på, man er omsorgsfuld, man har styr på sit liv, man kan forsørge nogle andre menneske osv. ikk?*

  2: *Jeg er fuldstændig enig i det, du siger. Jeg har selv haft en kollega, som var i starten af 50erne, han havde ikke nogen kæreste, ingen børn, og jeg tænkte faktisk, at han var lidt underlig. Netop på baggrund af dét*.

  (Kbh, højtudd.)

Familie- og omsorgsorientering

- *Man kan ikke arbejde 70 timer om ugen og stadigvæk kalde sig selv for far. Det kan godt ske, at du er biologisk far til børnene, men du kommer ikke til at opnå en nærhed til børnene, og (…) det synes jeg da er noget af det mest mandige man kan være, det er da at være der for sine børn.* (Kbh. lavtudd.)

- Bekræftes i den kvantitative spørgeskemaundersøgelse (Falck-dataene)
- Bekræftes i andre kvantitative undersøgelser af danske kvinders og mænds tidsforbrug (Deding & Lausten 2006, Bonke 2009)

Ligestilling

- *Det ville være meget, meget kikset hvis man kom hjem der - altså jeg kommer hjem nogenlunde samme tid som min kone - og hvis jeg så satte mig over i sofaen og læste en bog, og så gik hun i gang med at lave mad, det ville jeg bare føle var uretfærdigt, altså det skal gå retfærdigt til derhjemme, altså når vi begge to tjener nogle penge derude, så må vi da også begge to hjælpes ad derhjemme.* (Aalb., højtudd.)

- Bekræftes i den kvantitative spørgeskemaundersøgelse (Falck-dataene)
- Bekræftes i andre kvantitative undersøgelser af kvinders og mænds tidsforbrug (Deding & Lausten 2006, Bonke 2009)

VARIATIONER

Ligestilling og omsorgsorientering

- Klasseperspektiv: fx ligestilling = middelklassens projekt?
- Generationsperspektiv: Lavtudd. yngre mænd er mere ligestillings-/familieorienterede end de ældre…
- *Jeg er glad for mine børn, men nej, hvor kunne jeg ikke tænke mig at gå hjemme med et spædbarn i tre måneder. (…) Nuvel, jeg er glad for dem, tag endelig ikke fejl, men det ville da være meget bedre for dem, når børnene bliver større, så man måske kan være noget for dem. Fordi når de er små og babyer, så kan jeg ikke give dem det, der skal til (Kbh., lavtudd. – 57 år)*
- *Altså, nu er vi også en anden generation, mig og Thomas ikk? Og mange af mine venner, som får børn nu, de tager hvad de kan få. Og det vil jeg formodentligt også gøre den dag jeg får børn, jeg vil da også meget gerne have et halvt år. Så kan det da godt være, at man kun kan gå med dem i armen, men det er da meget hyggeligt. Altså, jeg tror det er meget accepteret, absolut (..) at man tager tiden til at være sammen med sit barn (Kbh., lavtudd. – 29 år)*

Arbejde og maskulinitet

Arbejde som **identitetsskabende**

- ‘Vigtigt at have et arbejde man er glad for’

Det er vel det, man har det godt med. Jeg synes sgu’, det må være vigtigt, at man har et job, som man gider stå op til hver dag. Så man har et arbejde i det hele taget. Sådan så man kan få en identitet. De fleste har jo en identitet igennem deres arbejde ikk’? (Kbh., lavtudd.)

Arbejde og maskulinitet

- ‘Vigtigt bare at have et arbejde’:
- Arbejdsløshed er umandigt, en trussel mod maskuliniteten:
- *Jeg vil gerne starte med at sige, altså nu har jeg jo været arbejdsløs i et år indtil for ganske nylig, og bare det ikke at have et arbejde, det er sgu ikke særlig mandigt. For én personligt er det bare vigtigt at have et job. (..) det kan sgu’ gøre ret meget ved hele ens selvopfattelse generelt, det der med ikke at have et job. Og dermed også ens mandighed.* (Kbh. højtudd.)
- *Der bliver ikke set så skævt på, hvad fanden man går og laver (…) bare det at have et arbejde, så er det sgu’ fint. Umandige det er nok arbejdsløse.* (Aalb., NNF)

Opsamling og diskussion

- Det ‘dominant’/autoritative maskulinitetsideal er mere omsorgs- og ligestillingsorienteret
- Tyder på, at den danske/nordiske kontekst har betydning…
- Arbejde er fortsat vigtigt for konstruktionen af maskulinitet

- Variationer: klasse/uddannelse, generation

- Sample – gyldighed?